ΑΡΝΗΣΗ (ΣΤΟ ΠΕΡΙΓΙΑΛΙ ΤΟ ΚΡΥΦΟ) - ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΠΙΘΙΚΩΤΣΗΣ

Ο **Γιώργος Σεφέρης** (Βουρλά, Σμύρνη, 13 Μαρτίου 1900 – Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 1971) ήταν Έλληνας διπλωμάτης και ποιητής και ο πρώτος Έλληνας που τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ. Είναι ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές και εκ των δύο μοναδικών Ελλήνων βραβευμένων με Νόμπελ Λογοτεχνίας, μαζί με τον Οδυσσέα Ελύτη.

Το πραγματικό του όνομα ήταν *Γεώργιος Σεφεριάδης*. Το 1906 αρχίζει η μαθητική του εκπαίδευση στο Λύκειο Χ. Αρώνη στην Σμύρνη. Το 1914, εποχή κατά την οποία άρχισε να γράφει τους πρώτους στίχους του, με το ξέσπασμα του Μεγάλου Πολέμου κατά τη θερινή περίοδο του έτους, η οικογένεια μετανάστευσε στην Ελλάδα. Ο Γιώργος Σεφέρης ενεγράφη στο Πρότυπο Κλασσικό Γυμνάσιο Αθηνών, από το οποίο αποφοίτησε τον Μάιο του 1917 με μέσο όρο *8,35/10*. Εγγράφεται στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στις 14 Ιουλίου του 1918, η μητέρα του μαζί με τους δύο γιους και την κόρη της Ιωάννα (μετέπειτα σύζυγο Κ. Τσάτσου) μετέβη στο Παρίσι, όπου ο πατέρας τους Στέλιος εργαζόταν ως δικηγόρος Ο Στέλιος Σεφεριάδης επιθυμούσε όλη η οικογένειά του να μεταφερθεί στο Παρίσι κι ο γιος του Γιώργος να σπουδάσει στη Γαλλική πρωτεύουσα. Ο Γιώργος Σεφέρης έμεινε εκεί μέχρι το καλοκαίρι του 1924, ασχολούμενος με τη λογοτεχνία: μεταφράσεις, αναγνώσεις γάλλων κλασικών και συγγραφή ποιημάτων, και αποκτώντας το πτυχίο της Νομικής, τον Οκτώβριο του 1921. Στη συνέχεια μεταβαίνει, τέλη Αυγούστου 1924, στο Λονδίνο για την τελειοποίηση των αγγλικών του εν όψει των εξετάσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Τον Μάιο του 1931 εκδίδεται με το ψευδώνυμο **Γ. Σεφέρης** η «Στροφή» και τον ίδιο χρόνο διορίζεται υποπρόξενος και έπειτα διευθύνων του ελληνικού Γενικού Προξενείου του Λονδίνου, όπου θα παραμείνει μέχρι και το 1934. Τον Μάιο του 1932 δημοσιεύεται το έργο του *Μια νύχτα στην ακρογιαλιά* και τον Οκτώβριο η *Στέρνα*, αφιερωμένη στον Γιώργο Αποστολίδη.

Το 1933 ο πατέρας του, Στέλιος, εκλέγεται Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών και εγγράφεται ως μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Το 1934 ο Γ. Σεφέρης επιστρέφει στην Αθήνα και τον Ιανουάριο του 1935 αρχίζει η συνεργασία του με τις εκδόσεις *Νέα Γράμματα*, αναδημοσιεύοντας τη *Στέρνα*. Τον Οκτώβριο του 1936 διορίζεται πρόξενος στη Κορυτσά, όπου θα παραμείνει μέχρι τον Οκτώβριο του 1937 οπότε και μετατίθεται στην Αθήνα ως προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εξωτερικού Τύπου του Υφυπουργείου Τύπου και Πληροφοριών.

Σε όλη την διάρκεια του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, υπηρετει την εξόριστη ελληνική κυβέρνηση από πολύ υψηλές θέσεις, ακολουθώντας την στην Αίγυπτο και στην Ιταλία.

Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Γερμανούς ο Σεφέρης πορσπαθεί μέσα από τις πολιτικές αναταραχές της εποχής να δώσει το στίγμα του στην υπόθεση της Κύπρου.

Ο Σεφέρης επιδιώκει να μετατεθεί στο Λονδίνο με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση, εκ μέρους του, της Κυπριακής υπόθεσης. Τελικά ο νέος Υπουργός Εξωτερικών Ευάγγελος Αβέρωφ-Τοσίτσας τον τοποθετεί στη Διεύθυνση του υπουργείου με αρμοδιότητα την Κύπρο τον Ιούνιο του 1956. Από τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς συμμετέχει στη αντιπροσωπεία της Ελλάδος που προσπαθεί να προωθήσει την αυτοδιάθεση της Κύπρου μέσω του Ο.Η.Ε. Στις 15 Ιουνίου 1957 φτάνει στη Βρετανική πρωτεύουσα για να αναλάβει τα καθήκοντά του ως πρέσβης της Ελλάδος. Το Φόρεϊν Όφις σχολίασε την αλλαγή στο ελληνικό διπλωματικό πόστο του Λονδίνου: *η αλλαγή [πρεσβευτού] δεν δύναται να μας είναι ευάρεστη*, ενώ ο μόνιμος Υφυπουργός του Κράτους, σερ Φρέντερικ Χόγιερ-Μίλαρ σημείωνε, «[...]ο Κος Σεφεριάδης θα είναι μάλλον ενοχλητικός.[...]». Την άνοιξη του 1960 εξασφαλίζει τον επαναπατρισμό στην Ελλάδα των λειψάνων του Κάλβου. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους συναντά τον Μίκη Θεοδωράκη στο Λονδίνο, και σε σύντομο χρονικό διάστημα ακολουθεί η

πρώτη δημόσια εκτέλεση τεσσάρων μελοποιημένων ποιημάτων του με τον γενικότερο τίτλο *Επιφάνεια*.

Στις 9 Ιουνίου αναγορεύεται σε επίτιμο διδάκτορα της Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ. Ο Σεφέρης βρισκόταν τότε ακόμη στη θέση του πρεσβευτή στο Λονδίνο. Τα Ημερολόγιά του με τίτλο "*Μέρες*", που άρχισαν να γράφονται το 1925, σταματούν την Τρίτη 27 Δεκεμβρίου του 1960 (*Μέρες Ζ*). Την ίδια χρονιά γράφει για τον Ανδρέα Κάλβο (*Δοκιμές*, δεύτερος τόμος) με αφορμή τη μετακομιδή των οστών του στην Αθήνα.

Στις 20 Αυγούστου 1962 εγκαταλείπει οριστικά την Ελληνική πρεσβεία στο Λονδίνο και τίθεται *εις την διάθεσιν* του Ελληνικού Υπουργείου των Εξωτερικών.

Το 1963, ο Γιώργος Σεφέρης βραβεύεται με το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας από τη Σουηδική Βασιλική Ακαδημία των Επιστημών: η ανακοίνωση της βράβευσής του έγινε την Πέμπτη 24 Οκτωβρίου ενώ η επίσημη απονομή στις 10 Δεκεμβρίουστη Στοκχόλμη.

Σύμφωνα με τα αρχεία της επιτροπής, ο Σεφέρης προτάθηκε επίσημα το 1963 από τον Johnson, ενώ είχε προταθεί άλλες δύο φορές, το 1955 και το 1961 από τον Τόμας Στερνς Έλιοτ. Η επιλογή του, μεταξύ 80 υποψηφίων από όλο τον κόσμο, είχε την υποστήριξη όλων των μελών της Επιτροπής, με εξαίρεση ενός μέλους ο οποίος θεωρούσε πως το έργο του Σάμουελ Μπέκετ (βραβεύτηκε με Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1969) είχε πιο θετική αποτίμηση από εκείνο του Σεφέρη. Ο Σεφέρης επικράτησε στην τελική ψηφοφορία του Άγγλου ποιητή Ουίσταν Ώντεν και του Χιλιανού ποιητή Πάμπλο Νερούδα (ο οποίος βραβεύτηκε, τελικά, με το ίδιο βραβείο το 1971). Ο γραμματέας της επιτροπής, Österlund, υποστήριξε πως η επιλογή Σεφέρη υπήρξε μια ευκαιρία να αποδώσουν έναν θαυμάσιο φόρο τιμής στη σύγχρονη Ελλάδα, μια γλωσσική περιοχή που περίμενε πάρα πολύ καιρό για μια βράβευση σε αυτό το επίπεδο.

«*Τη στιγμή όπου ο βασιλιάς σας, η Α.Μ. Γουσταύος ΣΤ' Αδόλφος, μου έδινε το δίπλωμα του βραβείου Νόμπελ, δεν μπόρεσα ο ίδιος να μη θυμηθώ με συγκίνηση τις μέρες όπου, ως διάδοχος, είχε επιμείνει να συμβάλει προσωπικά στις ανασκαφές της ακρόπολης της Ασίνης. Όταν πρωτοσυνάντησα τον Άξελ Πέρσον, τον μεγαλόκαρδο εκείνον άντρα που είχε και αυτός αφοσιωθεί σε τούτη την ανασκαφή, τον είχα ονομάσει ανάδοχό μου. Ναι, γιατί η Ασίνη μού είχε χαρίσει ένα ποίημα...*».

Ο *Βασιλιάς της Ασίνης* ήταν το ποίημα το οποίο ανέφερε σε εκείνη τη δοξαστική για την Ελλάδα τελετή, στις 10 Δεκεμβρίου του 1963, ο Γιώργος Σεφέρης. Το θέμα που ανέπτυξε σε γαλλική γλώσσα, στη Σουηδική Ακαδημία, ήταν «λίγα λόγια για τη νεότερη ελληνική παράδοση». Ο νομπελίστας, πλέον, ποιητής μίλησε για τις «πολλές όψεις της Ελλάδος» επιλέγοντας ως «οδόσημα» τον Διονύσιο Σολωμό, τον Ανδρέα Κάλβο, τον Κωστή Παλαμά, τον Κωνσταντίνο Καβάφη και τον Ιωάννη Μακρυγιάννη.

«Σας μίλησα γι' αυτούς τους ανθρώπους, γιατί οι σκιές τους δεν έπαψαν να με συντροφεύουν από τότε που άρχισε το ταξίδι μου για τη Σουηδία και γιατί οι προσπάθειές τους αντιπροσωπεύουν, στο νου μου, τις κινήσεις ενός κορμιού αλυσοδεμένου επί αιώνες, όταν επιτέλους σπάσουν τα δεσμά του και ψηλαφεί, ξαναζωντανεύει κι αναζητάει τις φυσικές του κινήσεις...».

Η απονομή του βραβείου Νομπέλ αποτέλεσε μείζον γεγονός για την Ελλάδα. «*Η Σουηδική Ακαδημία ηθέλησε να εκδηλώση την αλληγγεύην της προς την σημερινή και ζωντανή Ελλάδα του πνεύματος*», δήλωσε ο Σεφέρης. «*Επελέγη δια το υπέροχον λυρικόν ύφος του, που είναι εμπνευσμένο από εν βαθύ αίσθημα δια το ελληνικόν πολιτιστικόν ιδεώδες*», ανακοίνωσε η Σουηδική Ακαδημία. Ο διεθνής Τύπος συγκατανεύει θεωρώντας «αρίστη και εξαιρετική την εκλογή».

Το 1967 η δικτατορία των Συνταγματαρχών κατέλυσε το Σύνταγμα στην Ελλάδα αναστέλλοντας

τις ατομικές ελευθερίες. Στις 28 Μαρτίου 1969 ο Σεφέρης μίλησε για πρώτη φορά δημόσια εναντίον της Χούντας:μεταδόθηκε από την Ελληνική Υπηρεσία του Β.Β.C., το ραδιοφωνικό σταθμό του Παρισιού και την Ντόιτσε Βέλε. Γι' αυτό το λόγο του αφαιρέθηκε ο τίτλος του πρέσβη επί τιμή, καθώς και το δικαίωμα χρήσης διπλωματικού διαβατηρίου: στην τρισέλιδη επιστολή του Πιπινέλη προς τον Σεφέρη, αυτό δικαιολογείτο επειδή η *Δήλωσή του* είχε μεταδοθεί από τη σοβιετική ραδιοφωνία και άρα ήταν *αντεθνική προπαγάνδα.*

Τον Ιούλιο του 1970 εκδίδονται τα *Δεκαοχτώ κείμενα* μεταξύ των οποίων, πρώτο, το Σεφερικό ποίημα *Οι γάτες τ' Αϊ-Νικόλα*. Στις 22 Ιουλίου 1971 εισήχθη στον *Ευαγγελισμό* με συμπτώματα έλκους, το οποίο τον ταλαιπωρούσε τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Πέθανε την Δευτέρα 20 Σεπτεμβρίου της ίδιας χρονιάς. Δύο μέρες αργότερα πραγματοποιήθηκε η κηδεία του, η οποία εξελίχθηκε σε σιωπηρή πορεία κατά της δικτατορίας. Μετά τον θάνατό του εκδόθηκε το προσωπικό του ημερολόγιο με τίτλο «*Μέρες…*» καθώς και το «Πολιτικό» του ημερολόγιο.

Η γλώσσα του Σεφέρη πυκνή και καίρια, συμπυκνώνει στην ποίησή του αυτό που ο ίδιος ονόμασε επιγραμματικά «καημό της ρωμιοσύνης». Η ζωντανή, γηγενής παράδοση συμπορεύεται με τη σύγχρονη ευρωπαϊκή παιδεία. Στο πρόσωπό του, στην ποιητική, δοκιμιακή και μεταφραστική του εργασία, η νεοελληνική γραμματεία αναγνωρίζει έναν από τους κλασικούς του 20ου αιώνα.

Source URL:http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=en/node/1947#comment-0